

HOTĂRÂREA CURȚII

17 mai 1988*

Warner Brothers Inc. și Métronome Video ApS

împotriva lui

Erik Viuff Christiansen

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Østre Landsret din Copenhaga)

„Drepturi de autor — Opoziția față de închirierea de videocasete”

În cauza 158/86,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE de către l'Østre Landsret din Copenhague, și care urmărește să obțină, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Warner Brothers Inc.,

Métronome Video ApS,

și

Erik Viuff Christiansen,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 30, 36 și 222 din tratatul CEE, având în vedere opoziția titularului drepturilor exclusive în Danemarca față de închirierea, în această țară, a unei videograme comercializate într-un alt stat membru de către acest titular al drepturilor exclusive sau cu consimțământul său,

CURTEA,

compusă din domnii G. Bosco, președinte de cameră, îndeplinind funcția de președinte, O. Due și J. C. Moitinho de Almeida, președinți de cameră, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, R. Joliet și F. Schockweiler, judecători,

avocat general: domnul G. F. Mancini

* Limba de procedură: daneza.

grefier: domnul J. A. Pompe, grefier adjunct

luând în considerare observațiile prezentate pentru:

— societățile Warner Borthers Inc. și Métronome Video ApS, de către domnul Johan Schlüter, avocat în baroul din Copenhaga,

— domnul Erik Viuff Christiansen, de către domnul Niels Gangsted-Rasmussen, avocat în baroul din Copenhaga,

— guvernul danez, de către domnul Laurids Mikaelson, consilier juridic în Ministerul danez al Afacerilor Externe, în calitate de agent,

— guvernul britanic, reprezentat de către doamna S. J. Hay, Treasury Solicitor la Londra, în calitate de agent,

— guvernul francez, reprezentat de către domnul Gilbert Guillaume, director al Direcției juridice din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,

— Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnii Johannes Fons Buhl și Giuliano Marengo, membri ai serviciului juridic al Comisiei, în calitate de agenți,

—

având în vedere raportul de ședință și în urma procedurii orale din 1 octombrie 1987,

după audierea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 26 ianuarie 1988,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 11 iunie 1986, primită la Curte la 1 iulie 1986, Østre Landsret din Copenhaga a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, o întrebare preliminară referitoare la interpretarea articolelor 30 și 36 din Tratatul CEE pentru a preciza în ce măsură o legislație națională referitoare la dreptul de autor în materie de închiriere de videocasete este compatibilă cu libera circulație a mărfurilor.

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unui litigiu între, pe de o parte, societățile Warner Brothers (denumită în continuare „Warner”) și Métronome Video (denumită în continuare „Métronome”) și, pe de altă parte, domnul Erik Viuff Christiansen.

3 Warner, titular în Regatul Unit al drepturilor de autor asupra filmului „Never say never again”, pe care l-a produs în această țară, a cedat gestiunea drepturilor de producție video pentru Danemarca societății Métronome.

4 Întrucât videocasetă filmului în cauză se găsește de vânzare în Regatul Unit cu autorizarea societății Warner, dl. Christiansen, care operează un magazin video în Copenhaga, a cumpărat un exemplar la Londra în vederea închirierii în Danemarca și a importat-o în acest scop în acest stat membru.

5 Întemeiându-se pe legislația daneză care permite autorului sau producătorului unei opere muzicale sau cinematografice să se opună împrumutării videogramelor acestei opere atâta timp cât acesta nu a acordat nicio autorizație în acest sens, Warner și Métronome au obținut o interdicție din partea Byret din Copenhaga în ceea ce privește închirierea acestei videocasete în Danemarca de către domnul Christiansen.

6 În cadrul procedurii care a fost inițiată în fața sa, Østre Landsret a hotărât să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dispozițiile celei de a doua părți, titlul I, capitolul I din Tratatul CEE, referitoare la eliminarea restricțiilor cantitative între statele membre, și anume articolele 30 și 36 în legătură cu articolul 222 din tratat, trebuie interpretate în sensul că titularul unui drept exclusiv (drept de autor) asupra unei videocasete legal comercializată de către titularul dreptului sau cu acordul acestuia într-un stat membru în care, conform legislației naționale care reglementează drepturile de autor, nu poate interzice închirierea (și nici revânzarea), pierde dreptul de a se opune închirierii acestei videocasete într-un alt stat membru, în care acest film a fost importat legal, în cazul în care legislația acestui stat membru referitoare la drepturile de autor autorizează o astfel de interdicție, fără a face o distincție între videocasetele produse pe teritoriul național și cele care sunt importate și fără a împiedica în același timp importurile de videocasete ca atare?”

7 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor din acțiunea principală, a normelor naționale aplicabile, precum și a observațiilor prezentate Curții, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar nu sunt reluate în continuare decât în măsura necesară pentru raționamentul Curții.

8 Prin întrebarea adresată, instanța națională dorește, în esență, să afle dacă articolele 30 și 36 din tratat se opun aplicării unei legislații naționale care conferă autorului competența de a subordona autorizării sale închirierea de videocasete, atunci când aceste videocasete au fost deja puse în

circulație cu consimțământul acestuia într-un alt stat membru, a cărui legislație permite autorului să controleze prima vânzare fără a-i acorda competența de a interzice închirierea.

9 Este necesar să se sublinieze că, spre deosebire de legislația națională privind dreptul de autor care a dus la pronunțarea Hotărârii din 10 ianuarie 1981, (*Musik-Vertrieb Membran*, 55 și 57/80, Rec. p. 147), cea care se află la originea prezentei întrebări preliminare nu permite autorului să perceapă o redevență suplimentară cu ocazia importului de suporturi materiale ale operelor protejate puse în circulație cu consimțământul acestuia într-un alt stat membru ori să ridice orice alt obstacol fie la import, fie la revânzare. Prerogativa pe care o acordă autorului legislația națională în cauză nu se aplică decât după ce operațiunea de import a fost efectuată.

10 Cu toate acestea, este necesar să se constate că comercializarea de videocasete se efectuează nu doar prin vânzări ci, de asemenea, și din ce în ce mai mult, prin închiriere către persoane fizice posesoare de video recordere. Competența de a interzice aceste închirieri într-un stat membru este, deci, de natură să influențeze comerțul de videocasete în acest stat și, în consecință, să afecteze indirect schimburile comerciale intracomunitare cu aceste produse. O legislație de tipul celei care se află la originea acțiunii principale trebuie, prin urmare, în temeiul unei jurisprudențe constante, să fie privită ca o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative, interzisă prin articolul 30 din tratat.

11 Este necesar, prin urmare, să se examineze dacă o astfel de legislație poate fi considerată justificată prin motive de protejare a proprietății industriale și comerciale în sensul articolului 36, expresie care include, astfel cum a hotărât Curtea în Hotărârea sa din 6 octombrie 1982 (*Coditel*, 262/81, Rec. p. 3381), proprietatea literară și artistică.

12 Este necesar, în această privință, să se constate mai întâi că legislația națională în cauză se aplică fără distincție videocasetelor produse în acea țară și videocasetelor importate dintr-un alt stat membru. Ceea ce este determinant pentru aplicarea acesteia este tipul de tranzacție al cărei obiect sunt videocasetele, nu originea acestora. O astfel de legislație nu operează prin ea însăși nicio discriminare arbitrară în comerțul dintre statele membre.

13 Este necesar să se menționeze, în continuare, că operele literare și artistice pot face obiectul unei exploatare comerciale fie prin reprezentații publice, fie prin reproducerea și punerea în circulație a unor suporturi materiale ale acestora, și că acesta este cazul în mod deosebit al operelor cinematografice. Cele două prerogative esențiale ale autorului, dreptul exclusiv de reprezentare și dreptul exclusiv de reproducere, nu sunt contestate de normele din tratat.

14 Este necesar, în cele din urmă, să se ia în considerare apariția, pusă în evidență de către Comisie, a unei piețe specifice a împrumutului de astfel de suporturi, diferită de cea a vânzării acestora. Existența acestei piețe a fost posibilă datorită unor diverși factori, cum ar fi îmbunătățirea procedurilor de fabricare a videocasetelor, care le-a crescut rezistența și durata de utilizare, conștientizarea de către spectatori a faptului că nu vizionează decât rareori videocasetele pe care le cumpără și, în cele din urmă, nivelul relativ ridicat al prețului lor de cumpărare. Această piață a împrumutului de videocasete ajunge la un public mai larg decât cel al vânzărilor și constituie, în prezent, o importantă sursă potențială de venituri pentru autorii de filme.

15 Or, se pare că, prin autorizarea perceperii drepturilor de autor doar la vânzările către persoanele de drept privat obișnuite, cât și către persoanele care închiriază videocasete, nu se poate asigura autorilor de film o remunerație care să fie în raport cu numărul de închirieri efectiv realizate și care să asigure acestor autori o parte satisfăcătoare din piața de închirieri. Aceasta explică faptul că, după cum se amintește de către Comisie în observațiile acesteia, anumite legislații naționale au asigurat recent o protecție specifică a dreptului de închiriere de videocasete.

16 Legislațiile de acest tip par, prin urmare, justificate prin motive de protejare a proprietății industriale și comerciale în sensul articolului 36 din tratat.

17 Pârâțul în acțiunea principală, care invocă atât Hotărârea din 22 ianuarie 1981 (*Dansk Supermarkedt*, 58/80, Rec. p. 181), cât și Hotărârea din 10 ianuarie 1981 (*Musik-Vertrieb Membran*, menționată mai sus) susține, cu toate acestea, că este dreptul autorului să aleagă liber statul membru unde își pune opera în circulație. Pârâțul în acțiunea principală amintește că autorul își face alegerea în funcție de interesul său și trebuie, în mod deosebit, să ia în considerare faptul că legislația anumitor state membre, spre deosebire de a altora, îi recunoaște un drept exclusiv care îi permite să se opună împrumutării suportului material al operei, chiar în cazul în care acesta a fost pus în vânzare cu consimțământul său. În aceste condiții, un autor care a pus în vânzare videocaseta unui film într-un stat membru în care legislația nu îi recunoaște niciun drept exclusiv de închiriere (astfel cum este cazul în acțiunea principală) ar trebui să accepte consecințele alegerii sale și epuizarea dreptului său de a se opune închirierii acestei videocasete în oricare alt stat membru.

18 Acest argument nu poate fi acceptat. Din cele menționate anterior rezultă că atunci când legislația națională recunoaște autorilor un drept specific de închiriere a videocasetelor, acest drept este golit de conținut în cazul în care titularul acestuia nu este în măsură să autorizeze

închirierile. În consecință, nu se poate admite că punerea în circulație de către un autor de videocasete care încorporează una dintre operele sale, într-un stat membru care nu protejează în mod specific dreptul de închiriere, ar putea avea o consecință asupra dreptului recunoscut aceluiași autor de legislația unui alt stat membru de a se opune, în acest stat, închirierii acestei videocasete.

19 În aceste condiții, este necesar să se răspundă întrebării instanței naționale că articolele 30 și 36 din tratat nu se opun aplicării unei legislații naționale care conferă autorului competența de a subordona autorizării sale închirierea de videocasete, atunci când aceste videocasete au fost deja puse în circulație cu consimțământul acestuia într-un alt stat membru, a cărui legislație permite autorului să controleze prima vânzare fără a-i acorda competența de a interzice închirierea.

Cu privire la cheltuielile de judecată

20 Cheltuielile efectuate de către guvernul danez, de guvernul britanic, guvernul francez și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări.

Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea adresată de către Østre Landsret din Copenhaga, prin Ordonanța din 11 iunie 1986, declară:

Articolele 30 și 36 din tratat nu se opun aplicării unei legislații naționale care conferă autorului competența de a subordona autorizării sale închirierea de videocasete, atunci când aceste videocasete au fost deja puse în circulație cu consimțământul acestuia într-un alt stat membru, a cărui legislație permite autorului să controleze prima vânzare fără a-i acorda opțiunea de a interzice închirierea.

Bosco Due Moitinho de Almeida Koopmans

Everling Bahlmann Galmot Joliet Schockweiler

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, la 17 mai 1988.

Grefier

J.-G. Giraud

Preşedinte

A. J. Mackenzie Stuart